

Bruxelles, 31. listopada 2022.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2022/0344(COD)

14265/22
ADD 3

ENV 1092
CLIMA 558
AGRI 600
FORETS 110
ENER 553
TRANS 677
CODEC 1645
IA 171

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	27. listopada 2022.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2022) 543 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA [...] <i>priložen dokumentu</i> Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2000/60/EZ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike, Direktive 2006/118/EZ o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja i Direktive 2008/105/EZ o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2022) 543 final.

Priloženo: SWD(2022) 543 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.10.2022.
SWD(2022) 543 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

[...]

priložen dokumentu

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća

o izmjeni Direktive 2000/60/EZ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike, Direktive 2006/118/EZ o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja i Direktive 2008/105/EZ o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike

{COM(2022) 540 final} - {SEC(2022) 540 final} - {SWD(2022) 540 final}

SAŽETAK

Okvirna direktiva o vodama, Direktiva o standardima kvalitete okoliša i Direktiva o podzemnim vodama okvir su za održivo upravljanje površinskim i podzemnim vodama u Europi. Iako su i dalje pod pritiskom onečišćenja, gotovo 100 000 površinskih voda i približno 12 000 podzemnih voda u Europi ključan su izvor vode za piće, osiguravaju biološku raznolikost, važan su resurs za poljoprivrednike i industriju, važno su prijevozno sredstvo i nezamjenjiva sastavnica proizvodnje električne i toplinske energije.

U trenutačnom zakonodavstvu navedene su brojne onečišćujuće tvari i skupine tvari te dopuštene koncentracije svake od njih koje države članice moraju poštovati na svojem državnom području. Zakonodavstvom su uređeni i praćenje (na gotovo 150 000 mjesta u EU-u) jesu li premašene maksimalne dopuštene koncentracije onečišćujućih tvari i izvješćivanje o tome. Države članice izvješćuju i o mjerama koje poduzimaju protiv tog onečišćenja. Zakonodavstvom EU-a trenutačno su obuhvaćene 53 tvari za površinske vode, a to su većinom pesticidi, industrijske kemikalije i metali. Za podzemne vode u zakonodavstvu se navode nitrati i aktivne tvari u pesticidima.

Ovom se inicijativom nastoje riješiti dva glavna problema:

1. neodgovarajuća **zaštita ekosustava i zdravlja ljudi** od rizika koje predstavljaju sveprisutne i/ili nove onečišćujuće tvari i njihove smjese. Trenutačni popis tvari koje izazivaju zabrinutost na razini EU-a nepotpun je (ne uključuje tvari koje imaju znatne negativne učinke na okoliš i zdravlje ljudi) i zastario (uključuje tvari koje više nisu prisutne u znatnim količinama ili za koje su standardi kvalitete neodgovarajući). Nadalje, zbog trenutačne usmjerenosti na pojedinačne tvari zanemareni su kumulativni ili kombinirani učinci smjesa, a u okviru se trenutačno ne uzimaju u obzir sezonske varijacije opterećenja onečišćujućim tvarima, primjerice pesticidima koje upotrebljavaju poljoprivrednici ili koji se upotrebljavaju u privatnim vrtovima;
2. **nedostaci u provedbi**: postoje prevelike razlike u pogledu onečišćujućih tvari i standarda kvalitete utvrđenih na razini država članica, zbog čega podaci nisu usporedivi. Upravljanje podacima i izvješćivanje o njima opterećujući su i nisu prilagođeni digitalnom potencijalu današnje tehnologije, a ažuriranje popisa onečišćujućih tvari koje utječu na površinske i podzemne vode u okviru redovnog zakonodavnog postupka traje predugo.

Revizijom Direktive o standardima kvalitete okoliša, Direktive o podzemnim vodama i Okvirne direktive o vodama žele se znatno osuvremeniti pravila o onečišćujućim tvarima u vodi, a cilj postizanja nulte stope onečišćenja nastoji se uklopiti u opći kontekst europskog zelenog plana. Inicijativa se temelji na nizu drugih inicijativa u okviru europskog zelenog plana, kao što su smanjenje upotrebe pesticida i antimikrobnih sredstava u poljoprivredi i akvakulturi, revizija Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda radi rješavanja problema mikroonečišćujućih tvari itd. i revizija politike EU-a o kemikalijama u okviru strategije održivosti u području kemikalija, te je povezana s tim inicijativama.

Predstavljen je paket poželjnih opcija i podopcija politike kojim se nastoje riješiti ta dva glavna problema.

Nedostatna zaštita:

- kad je riječ o površinskim vodama:
 - dodavanje 24 pojedinačne tvari na popis prioritetnih tvari: pesticida, lijekova i industrijskih kemikalija te skupine od 24 PFAS-a,
 - izmjena standarda kvalitete okoliša (SKO) za 16 tvari: utvrđivanje strožih standarda za 14 tvari i manje strogih za dvije tvari,
 - razvoj metodologije za mjerenje i praćenje mikroplastike i gena za antimikrobnu otpornost u površinskim i podzemnim vodama kako bi ih se u budućnosti moglo uvrstiti na popis onečišćujućih tvari,
 - uklanjanje četiriju tvari s popisa (tri pesticida i jedna industrijska kemikalija) jer više nisu prijetnja na razini EU-a,
- kad je riječ o podzemnim vodama:
 - dodavanje skupine od 24 PFAS-a, dva antibiotika i niza proizvoda razgradnje pesticida u Prilog I. (standardi na razini EU-a),
 - dodavanje jedne tvari (lijeka) u Prilog II. (njime su obuhvaćeni slučajevi u kojima države članice trebaju razmotriti utvrđivanje nacionalnog standarda).

Nedostaci u provedbi:

- utvrđivanje obveznog „popisa praćenja” za podzemne vode kako bi se prikupili pouzdaniji podaci o potencijalnim onečišćujućim tvarima u tim vodama,
- prilagodba popisa praćenja za površinske vode kako bi se uzela u obzir sezonalnost emisija,
- olakšanje budućih prilagodbi popisa onečišćujućih tvari pojednostavnjenjem zakonodavnog postupka,
- usklađivanje standarda za onečišćujuće tvari koje su relevantne na razini riječnih slivova,
- uvođenje mehanizma automatiziranog izvješćivanja o podacima koji će omogućiti brži i izravniji pristup podacima o kvaliteti sirove vode na razini država članica.

Znanstvena osnova za inicijativu razvijena je u transparentnom i uključivom postupku pod vodstvom Zajedničkog istraživačkog centra Komisije i Glavne uprave za okoliš, u kojem su sudjelovali države članice, dionici, industrija i akademska zajednica. Znanstveni odbor za zdravlje, okoliš i nove rizike proveo je neovisnu znanstvenu provjeru predmetnih tvari. Procjena učinka uključuje preliminarna ili konačna mišljenja o svim tvarima/skupinama tvari koja su trenutačno dostupna (listopad 2022.). Granične vrijednosti za tvari za koje nema dostupnih preliminarnih ili konačnih mišljenja temelje se na dokumentaciji koju je Komisija pripremila za Znanstveni odbor za zdravlje, okoliš i nove rizike. Granične vrijednosti za te tvari u cijeloj procjeni učinka i prijedlogu navedene su u uglatim zgradama. Kako mišljenja budu pristizala, uklanjat će se uglate zgrade.

Predviđa se da će ova inicijativa pozitivno utjecati na kvalitetu europskih površinskih i podzemnih voda te pružiti koristi za okoliš, društvo i gospodarstvo. Stoga se očekuje da će izravno utjecati na industriju, poljoprivredu, distributere, poduzeća za otpadne vode, tijela država članica i građane.

Nije bilo moguće kvantificirati sve učinke na razini EU-a. Nadalje, s obzirom na to da svaka država članica može odabrati provedbene mjere za usklađivanje s paketom najpoželjnijih

politika, troškovi i koristi ne mogu se sveobuhvatno kvantificirati i znatno će se razlikovati ovisno o tvari i vodnom tijelu.

Međutim, očito je da će uvrštavanje na popis niza tvari u površinskim i podzemnim vodama ili izmjena standarda kvalitete okoliša (u slučaju površinskih voda) dovesti do troškova, u nekim slučajevima i znatnih. Kad je riječ o površinskim vodama, očekuju se znatni izravni troškovi prilagodbe, primjerice zbog dodavanja na popis ibuprofena (lijek protiv bolova s protuupalnim djelovanjem), glifosata (herbicid koji se upotrebljava u poljoprivredi i hortikulturi), PFAS-a (velika skupina kemikalija koje se upotrebljavaju npr. u priboru za kuhanje, odjeći i namještaju, pjenu za gašenje požara i proizvodima za osobnu njegu) i bisfenola A (komponenta plastične ambalaže). Isto vrijedi i za izmjenu standarda kvalitete okoliša za poliaromatske ugljikovodike (PAH, kemikalije koje nastaju izgaranjem ugljena, plina, nafte, hrane), živu (metal koji se uglavnom emitira izgaranjem ugljena i rudarenjem zlata) i nikal (metal koji se emitira izgaranjem ugljena i teškog ulja). Kad je riječ o podzemnim vodama, najveći troškovi očekuju se za PFAS-e i povezani su s ograničenjem upotrebe (npr. u pjenama za gašenje požara – do 390 milijuna EUR godišnje po zamjenskoj upotrebi) i upravljanjem kontaminiranim biokrutinama (do 755 milijuna EUR godišnje za spaljivanje i 201 milijun EUR godišnje za odlaganje otpada). Međutim, poduzeća koja se bave opskrbom vodom za piće, a u konačnici i porezni obveznici imat će koristi u smislu nižih troškova pročišćavanja vode.

Treba napomenuti da troškovi i koristi neće ovisiti samo o ovoj inicijativi jer postoji još nekoliko inicijativa koje se odnose na neke od navedenih onečišćujućih tvari, primjerice Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, Direktiva o vodi za piće, Direktiva o industrijskim emisijama, Direktiva o održivoj upotrebi pesticida i najavljena zabrana svih upotreba PFAS-a koje nisu nužne.

Digitalizacija, administrativno pojednostavnjenje i bolje upravljanje rizicima radi točnijeg i pravodobnijeg praćenja i izvješćivanja imaju ograničen i jednokratni trošak za Europsku komisiju (zaduženu za izradu dokumenata sa smjernicama, razvoj metodologije itd.), Europsku agenciju za okoliš (zaduženu za poboljšanje pristupa podacima o kvaliteti vode) i Europsku agenciju za kemikalije (zaduženu za znanstvenu procjenu rizika od relevantnih onečišćujućih tvari). Troškovi većine procijenjenih zadaća manji su od milijun EUR. Očekuje se da će se troškovi država članica povezani s praćenjem onečišćenja općenito povećati zbog povećanog broja i različite prirode (npr. mikroplastika) tvari obuhvaćenih zakonodavstvom. Međutim, očekuje se da godišnji troškovi u EU-27 neće premašiti 15 milijuna EUR (dakle, procjenjuje se da će iznositi otprilike 0,33–0,55 milijuna EUR godišnje po državi članici). Međutim, ti će troškovi Komisiji i državama članicama omogućiti da u budućnosti poduzmu bolje usmjerene mjere protiv onečišćenja.

U ovoj se procjeni učinka zaključuje da su koristi za društvo općenito znatno veće od troškova. Koristi uključuju uštede na troškovima obrade vode i mulja, zdraviji ekosustav i uštede na troškovima zdravstvene skrbi. Kao i u slučaju onečišćenja zraka i tla, velik utjecaj može imati i izloženost, na primjer, endokrinim disruptorima i PFAS-ima. Primjerice, kad je riječ o PFAS-ima, uštede zbog otklanjanja potrebe za primjenom reverzne osmoze u pročišćavanju voda iznose otprilike 9 milijardi EUR godišnje, a uštede na troškovima zdravstvene skrbi procjenjuju se na najmanje 52–84 milijarde EUR godišnje. Stoga se

očekuje se da će ova inicijativa kao dopuna drugom zakonodavstvu EU-a koje je već na snazi ili se planira u okviru europskog zelenog plana donijeti znatne koristi za društvo i okoliš.

Ukratko, ovom se inicijativom zakonodavstvo EU-a o onečišćujućim tvarima u vodi revidira kako bi se obuhvatile onečišćujuće tvari koje su relevantne danas i koje će biti relevantne u nadolazećim godinama te kako bi zakonodavstvo bilo relevantnije, transparentnije i prilagodljivije. Time se doprinosi općem nastojanju da se onečišćenje smanji na razine koje više nisu štetne za zdravlje ljudi i okoliš, što je u skladu s akcijskim planom EU-a za postizanje nulte stope onečišćenja.